

Kotiäänestyksen ja laitosäänestyksen valmistavat toimenpiteet

KL 24.02.2025 § 17
770/00.00.00/2024

Valmistelija

Hallintojohtaja Elina Amnell-Holzhäuser

Vaalilain 46 §:n 3 momentin mukaan:

Äänioikeutettu, jonka kyky liikkua tai toimia on siinä määrin rajoittunut, ettei hän pääse äänestys- eikä ennakkoäänestyspaikkaan ilman kohtuuttomia vaikeuksia, saa, sen mukaisesti kuin 55 §:ssä säädetään, äänestää ennakolta kotonaan Suomessa siinä kunnassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kotikunnakseen. Kotiäänestyksen yhteydessä voi äänestää myös kotiäänestykseen oikeutetun kanssa samassa taloudessa asuva omaishoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettu omaishoitaja, jos kyseinen kunta on merkitty äänioikeusrekisterissä hänen kotikunnakseen.

Vaalilain 55. §:n:

- 1. mom. mukaan kotiäänestykseen oikeutetun on kirjallisesti tai puhelimitse ilmoitettava halukkuudestaan äänestää ennakolta kotonaan viimeistään 12. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16 kotikuntansa keskusvaalilautakunnalle. Ilmoituksen voi äänestäjän puolesta tehdä tämän valitsema henkilö. Kirjallinen ilmoitus, joka on allekirjoitettava, voidaan tehdä käyttäen tarkoitusta varten laadittua lomaketta.
- 3. mom. mukaan vaaliviranomaisen on, jos se on mahdollista, tarvittaessa poistettava ilmoituksessa oleva puutteellisuus ja varmistettava, että ilmoituksen on tehnyt siinä mainittu äänestäjä tai tämän valitsema henkilö.
- 4. mom. mukaan kunnan keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan on huolehdittava siitä, että äänestäjälle annetaan viipymättä kirjallisesti tai puhelimitse tieto ainakin kahden tunnin tarkkuudella siitä ajankohdasta, jolloin vaalitoimitsija saapuu hänen luokseen. Samalla on mainittava vaaliviranomaisen puhelinnumero mahdollista yhteydenottoa varten. Jos vaalitoimitsija on estynyt saapumasta ilmoitettuna ajankohtana, estyneisyydestä ja uuden käynnin ajankohdasta on viipymättä ilmoitettava äänestäjälle.
- 5. mom. mukaan jollei äänestyksen toimittamiseen vaikuttavaa, ilmoituksessa olevaa puutteellisuutta ole voitu poistaa tai jos ilmoitus kunnan keskusvaalilautakunnalle on tehty säädetyn määräajan jälkeen taikka jos kotiäänestystä ei voida lainkaan toimittaa kulkuyhteyksien katkeamisen tai muun ylivoimaisen esteen vuoksi, äänestäjälle on annettava 4. momentissa säädetyn tavoin tieto siitä, ettei kotiäänestystä toimiteta.

Kotiäänestykseen on ilmoitauduttava viimeistään 1.4.2025 ennen klo 16.

Keskusvaalilautakunnalla on kotiäänestyksessä seuraavat tehtävät:

1. Keskusvaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että ilmoittautumislomakkeita on saatavissa.
2. Keskusvaalilautakunnan tulee hyvissä ajoin ennen ennakkoäänestysajanjakson alkamista lähettää kotiaänestyslomake niille äänioikeutetuille, jotka edellisissä yleisissä vaaleissa ovat äänestäneet kotiaänestyksessä.
3. Kotiaänestyksen ilmoittautumisten vastaanotto. Puhelimitse tapahtuvia ilmoittautumisia varten on huolehdittava puhelinpäivystyksen järjestämisestä. Alue- ja kuntavaaleissa ilmoittautumisen katsotaan koskevan ilman äänestäjän erillistä mainintaa ilmoittautumista kotiaänestykseen sekä aluevaaleissa että kuntavaaleissa. On kuitenkin mahdollista, että äänestäjä lopulta äänestäisi vain jommassakummassa vaalissa.
4. Ilmoittautumisten käsittely.
5. Keskusvaalilautakunta määrää ne henkilöt, jotka toimivat kunnassa kotiaänestyksen vaalitoimitsijoina ja kouluttaa henkilöt tehtävään.
6. Vaaliasiakirjojen, tarvikkeiden ja vaaliohjeiden jakaminen vaalitoimitsijoille.

Keskusvaalilautakunta määrää tietyn joukon henkilöitä kotiaänestyksen vaalitoimitsijoiksi. Sen jälkeen keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja määrää näistä henkilöistä vaalitoimitsijan kunkin yksittäisen kotiaänestyksen suorittamiseen.

Vaalilain 9. §:n mukaan kaupunginhallitus määrää kotimaan yleiset ennakkoäänestyspaikat kunnan alueella. Yleisten ennakkoäänestyspaikkojen lisäksi ennakkoäänestyspaikkoina toimivat myös sairaalat, ympärivuorokautista hoitoa antavat ja muut kaupunginhallituksen päätöksellä määrätyt sosiaalihuollon toimintayksiköt sekä rangaistuslaitokset (ns. laitosäänestys). Laitosäänestyksessä voivat äänestää laitoksissa hoidettavana olevat (ei henkilökunta tai poliklinikka-asiakkaat).

Ennakkoäänestyksen järjestämisestä laitoksessa huolehtii kaupunginhallituksen asettama vaalitoimikunta. Keskusvaalilautakunnan on huolehdittava, että vaalitoimikunnalla on käytössään kaikki sen tarvitsemat asiakirjat, välineet ja kalusteet. Keskusvaalilautakunnan tulee myös kouluttaa vaalitoimikunnan jäsenet tehtäviinsä.

Laitosäänestyksen osalta keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan tulee yhteistyössä vaalitoimikunnan kanssa käydä läpi vaalitoimikunnalle määrätyt tehtävät.

Esittelijä

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja Bengt Wilhelmsson

Ehdotus

Keskusvaalilautakunnan sihteerin valtuutetaan hoitamaan:

- kotiaänestyksen ilmoittautumislomakkeiden saatavilla olo
- kotiaänestyslomakkeen lähettäminen edellisissä yleisissä vaaleissa kotiaänestyksessä äänestäneille
- järjestämään vastaanoton puhelimitse ilmoittautumiseen

– ilmoittautumisten käsittely

– kouluttamaan kotiaänestyksen vaalitoimitsijat ja vaalitoimikunta tehtäviinsä

– huolehtimaan, että kotiaänestyksen vaalitoimitsijoilla ja vaalitoimikunnalla on tarvittavat vaaliasiakirjat, tarvikkeet, välineet ja kalusteet tehtäviensä hoitamiseen.

Kaupunginhallituksen valitsema vaalitoimikunta sekä tarvittaessa keskusvaalilautakunnan ennakkoaänestyksen toimittamista varten valitsemat vaalitoimitsijat ja kaupungin palkkaamat vaaliassistentit (Siv Mårtens ja Kjell Westerholm) hoitavat kotiaänestyksen.

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja määrää vaalitoimitsijat kuhunkin kotiaänestykseen ja käsittelee kotiaänestyksen aikataulun ja laitosäänestyksen aikataulun erikseen kokouksessaan vaalitoimikunnan kanssa.

Päätös

Päätös ehdotuksen mukainen.